ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ

Պիր նումերօսու 30 փր. — Պիր հաֆթա կէչտիքտէն սօնրա 2 ղրշ. — Իքի հաֆթատան սօնրա 5. — Իւչ հաֆթատան պիր այա գատար 10. — Իւչ այտան սօնրա 20 ղրշ. տըր։
Սէնէլիք բէտէլի 200. — Ալթը այլըղը 110. — Իւչ այլըղը 60. — Թաշրալար իչին բօսթա ուճրէթի 45. — Շէհիր բօսթասը իչին 87 ղրշ. տըր։
Ղազէթայա միւթէալլիգ խուսուսաթ իչին Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆԱ միւրաճաաթ օլունուր։

28 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — Նօ 2329 — ՃՈՒՄԱԱ 4 ՄԱՐՏ 1883
ԱԼԱՖՐ. 16 ՄԱՐՏ 1883 — ԱԼԱԹՈՒՐ. Կ ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ ١٣٠٠
ԻՍՏԱՐԷԽԱՆԷՍԻ, ԱՍԻԹԱՆԷ,
Պէյօղլու Շէյխ սօգաղը Նօ 5

Իլանաթըն պիր սաթըրը պիր տէֆալըգ իչին 3. — Իքինճի տէֆա իչին 2. — Իւչէր տէֆա իչին 1. — Իւք սահիֆէյէ գօնուլանըն պէհէր սաթըրը 10 ղրշ.
Տաղա վիւսուլ վէ ուզուն իլանաթ իչին այրըճա բազարլըգ օլունուր։
Բօսթա ուճրէթի վէրիլմէմիշ մէքթուպլար գապուլ օլունամազ.
Տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ իտիլմէզ.
Բէմուրատ նաֆաայա այտ պէնտլէր մէճճանէն տէրճ օլունուր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 4 ՄԱՐՏ

ԻՃՄԱԼԸ ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԱԹ

Տախիլիյէ ։ — Ազգային ։ — Ս. Էջմիածին կաթողիկոսլուղու մէսէլէսինէ տայիր միւթալաա ։ — Մամուլ, Մասիս վէ Սարաճեան Թորոս էֆէնտի ։ — Բրէնս Կորչագօֆ ։ — Ալէքսանտր Գումունտուրօս ։ — Թէլէկրաֆիյէ ։ — Պօլօժէնիա ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Յէվլէթի Օսմանիէնին արապ էհալիլէրինտէ մէվճուտ օլան հալը հազըր վուգուաթլարը հագգընտա տօղրու մալումաթ քէսպ իթմէք, գօլայ տէյիլ տիր ։ Օլ պապտէ պիզիմ ալըղըմըզ մալումաթ չու մէրքէզտէ տիր քի, Հիճազտա ասայիշ մէվճուտ օլուպ, անճագ գըթայի մէզքիուրէնին ճիհէթի ճէնուպիյէսինտէ պազը շուրիշլէր վուգու պուլտուղունտան, էհալիի մահէլլիյէ քեամիլէն ասայիշի հալ իչինտէ պուլունմամագտա տըր ։ Լաքին, շու էսնատէ, ճէնուպ գապիլէլէրի միեանընտաքի հէյէճանը էֆքեար, պունտան էվվէլ հիւքիւմ խուքիւմէթլէն չուրիչլէրտէն զիատէ ճիտտի՞ մի տիր, եօգսա տէյի՞լ մի տիր, իշթէ պունու անլամաղա վասըթամըզ եօգ տըր ։ Շիմտիքի գարըշըգլըգլարըն մէրքէզի Սանաա տըր ։ 1871 տէ Եէմէն վիլաեէթի Պաշը Ալի Թարաֆընտան ֆէթհ իտիլէնէ գատար, Սանաա ճիհէթի պիր իմարէթ հալինտէ պուլունուպ, Թարիխի մէզքիուրտէ Օսմանլըլար Սանաա շէհրինի իշղալ իլէ, Թէէսսիսի հիւքիւմէթ իթմիշլէր, եանի օրասը, Եէմէն վիլաեէթինին մէրքէզի վէ Եէմէն օրտուի հիւմայունուն մէրքէզի օլան Հիւտէյտա թապի պիր միւթէսարրըֆլըգ հալինէ գօյմուշլար տըր ։ Պունունլա պէրապէր հէր նէ գատար Օսմանլըլար, Սանաայը եէտը շալթլարընա կէչիրմիշլէր իսէ տէ, պունուն միւճթէմիլաթը օլան մահէլլէր՝ հէնուզ քեամիլէն հիւքիւմէթի Օսմանիէյէ տախալէթ իթմէմիշլէր տիր ։

Պէնի-Միրվանլար գապիլէսի շէյխի Ապտիւլ Խալիգ Աճմէտ Հըֆզի էֆէնտի, օլ թարաֆլարտա զաւէթ նուֆուզլու պիր քիմսէ օլուպ, վագտաաքիլէրի Շահանէ իլէ պիտտէֆաաթ վուգու պուլան միւսատէմէլէրտէ մաղլուպ օլմուշ, վէ չօգ տէֆա արզը թէսլիմիյէթ իթմիշ իսէ տէ, Պաշը Ալինին՝ Եէմէն վիլաեէթինտէ մուհաֆազասընը արզուլէմէքտէ օլտուղու տէվամ վէ մազպութ հիւքիւմէթին պազարընա նէ՛ շէյխի միւմանէաթ վէ նէ՛ թարաֆտարլարը ասլա եարտըմ իթմէմիշլէր տիր ։ Ղալիպա ախիրէն տախի շէյխի միւմանէաթ, պիր տէֆաա վուգու պուլան տավէթլէրէ իճապէթլէ, տիկէր շէյխլէրլէ պիրլէշմիշ, վէ օլ գատար ճէսիմ պիր գուվվէթ թօփլամըշ տըր քի, պունունլա Սանաատա պուլունան ասաքիրի մունթազամէի Օսմանիէ իւզէրինէ հիւճում իտէպիլմիշ տիր ։ Հաթթա վագը օլան պիր միւսատէմէտէ, ղալէպէ քէնտիսինտէ գալմըշ, ասաքիրի Շահանէ խայլի թէլէֆաթը մուճիպ օլմուշ տա մէյտի իսէ

տէ, իշպու ըսլահաթ՝ թաստիգէ միւհթաճ տըր ։

Անճագ աըղըրլըգ խալքլէրին թալիաթը մասլահաթընտան հագգընտա կէօրիւնիւր պիր շէյ վար իսէ, օ տախի շու տուր քի, շէյխին վէ թարաֆտարլարընըն մէյլէքի՝ թէհտիտաթ օլուպ, ասաքիրի Օսմանիէ իսէ, հարէքէթի թէարրուզիյէ իպթիտար իտէպիլէճէք տէրէճէտէ քէսրէթլի պուլունմամագտա տըր ։ Հալպուքի էսքի պիր վասի վէ եապանի մէմլէքէթտէ միւհարէպէ իտէպիլմէք իչին, գուվվէթլի քիւլլէթլի ասքէրիյէ պուլունմասը լազըմ տըր ։ Ֆագաթ կէօրիւնիւր քի Պաշը Ալի, պէօյլէ պիր թէշէպպիւսէ էֆքեարընտա օլմայըպ, մուգատտէմա իշպու իլէթիքիմը հարաքեաթը ասքէրիյէ իսէ, չիմտի ճիհէթինտէ պունտան պէօյլէ վուգուա կէլէճէք պիր միւսատէմէ իչին պէքլէնիլմէքտէ տիր ։ Պունունլա պէրապէր Պաշը Ալինին՝ Եէմէնէ օրտուի Շահանէ միւնտէճ օլան գուվվէթինի պիր տէֆաա թօփլամասը, վէ Հիճազ Ֆըրգայի ասքէրիյէսինին թագվիյէ իտիլմէսի, Սանաա պու ճիհէթինտէ օլուպ, ֆագաթ պոլիթիքայէ պազը մանիլէր ըպգա իթմէքտէ տիր ։ Ֆագաթ պունլար, սըրֆ թախմինաթտան իպարէթ շէյլէր տիր ։

Ալէսսէվիյէ հէր նէ պու մէվսիմտէ եանի իլք պահարտա թէմէլլիւքեան իտէն չայլալար կիպի, պու սէնէ տախի Մօնթէֆիգլէրին՝ Մանսուր բաշաեըն թահթը գօմանտասընտա օլարագ մուհարէպէյէ կիրիշմէլէրի չայլալ շէմ չէքմիշ իսէ տէ, էֆրատը մէզգուրէնին հիչ պիր ճիտտի գօրգուսա սէպէպ օլմաեաճագլարը պէեան իտէն մէսմուաթ տըր ։

(Խուսուսի Եազըլը)

— Սատրազամ հազրէթլէրի, պիրատէրի ալիլէրի Ֆէրիտ պէյին վուգուի վէֆաթը միւնասէպէթիյլէ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյի թէշրիֆ պույուրամամըշլարտան, էվվէլ մէզքիուր մէճլիսի վիւքէլա ագտ օլունամամըշ տըր ։ Խարիճիյէ Նազըրը բաշա հազրէթլէրիյլէ, սատրազամ հազրէթլէրինին մահէմմէլէրինէ իսթիրաքէն, օ կիւնիւ Պապը Ալիյէ կէլմէմիշլէր տիր ։

— Ցիւնքի կիւն հէր սընըֆ մէմուրլարտան վէ միւթէպէրանտան բէք չօգ զէվաթ, սատրազամ հազրէթլէրինին տէվէթխանէլէրինէ ազիմէթլէ, իֆայի թաազիյէթ իյլէմիշլէր տիր ։

— Իսթէրն Էքսբրէս ղազէթասը, Ցօլլուճա էհալիի Միւսլիմէսինին շու էսնատէ պիլէ հիճրէթ իթմէքտէ օլտուգլարընը թայիր ղազէթալարտա կէօրիւլէն պիր ֆըգրայը թէքզիպ իլէ, Մ. Օրրէանօ նամ զաթըն, քէօսթէնճէ միւտիրլիկինէ թայինինտէն պէրու, մէզքիուր հիճրէթին շու արալըգ էօնիւ ալընմըշ օլտուղունու պէեան իտիյօր ։

— Ինշաաթ միւթէսաիվէր օլան միւխթէլիֆ խասթախանէնին Գալաթա տա Մուսխանէտէ վագը պիր ուն տէյիրմէնի արասընտա ինշա օլունաճաղը խապէրլէնմիշ իսէ տէ, Մուսխանէ ճիվարընըն հավասը, խասթախանէ ինշասընա բէք տէ միւսայիտ օլմատըղընտան, վէ հէնուզ Մ. Ֆօսթէր

օլ պապտէ լայիհասընը գամթը հազըրլէթ եաղըպ պաթըշահիէյէ թագտիմ իթմէքտէ օլտուղունտան, հավատիսի միւզքիուրէ այլը օլմաթըղը, պազը ղազէթէլէր թարաֆընտան գանըն օ լունմագտա տըր ։

— Բուսիա իմբէրաթօրունուն բէսմի թէթէվվիւճինտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ հէր թարաֆտան սէֆիրլէր կիտէճէքլի կիպի, սալթանաթը Սէնիյէ թարաֆընտան տախի վուգու պուլան տավէթի ինաայէթէն ֆէվգէլատէ պիր սէֆիրին կէօնտէրիլմէսի մուգարրէր պուլունտուղու մէրվի տիր ։

— Գօնեա վիլաեէթի տախիլինտէ քէային Պուրտուր իլէ Ըսպարթա պէյնինտէ հաֆթատա պիր տէֆաա ամէտ շիւտ իթմէք իւզրէ, թաթար բօսթասը թէսիսինէ օլունմուշ տուր ։

— Իվվէլքի կիւն միւրուր իտէն թէլէկրաֆնամէլէր կէօրէ, Անատօլունուն պազը թարաֆլարընա քիւլլի միգտարտա գար եաղմըշ, վէ Էնգիւրէ վիլաեէթինտէ եաղան գար 24 սաաթ զարֆընտա 2 մէթրօ իրթիֆաընտա պուլունմուշ տըր ։

— Քիւլլիյէթ իւզրէ Եաֆաեա կիտմէք օլան էճանիպլէրին Գուտսա տախիլ օլմալարընտան միւսթէրէմ օլունան հարճըն էսասը պէթ օլունմագտա իսէ տէ, Բուսիա սէֆարէթի՝ իշ պունուն միւսթէսնա օլմասընը թէքլիֆ իթմէքտէ օլուպ, մէզքիուր նօթա իյլէ պիր տէֆաա կէօնտէրիլմիշ, Սուլտան Մաճիտ օլուպ, Պապը Ալի սէֆարէթխանէ էօթէսինտէ պէրուտէ եէթ ... Պապը Ալի քիմսէնին ինֆազը իթմէյէճէքէ կիւնտէն կէօրիւլմիւշ, էյլէճէ վէ պէյանատը մէզքիուրէյէ եօլ վէրիլմէզ իսէ, էճանիպ պէյնինտէ պազը թէշէպպիւսէ մէպնի, իկի մագամտա վիւրուտ իթմիշ իսէ տէ, պու կիպի պիր միւմանէաթը պաթըլ օլտուղու ճիհէթլէ մէզքիուր պրանտախ պիւքիւմէթի Ալիյէ՝ ճիհէթէն, քիւլլի հավատիսլէրէ իղտիրապ թէմին օլունմուշ տըր ։

— Ցիւն սաաթ 7 գարարլարընտա, Գասըմփաշա Աֆիփ էֆէնտի մահէլլէսինտէ աշչըպաշը պիր խանէտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, մահէլլէ՝ աշչըպաշը էվլէրինէ օլտուղունտան, իթֆաիյէ սիրայէթ իթմէք, եալընըզ 4 պապ խանէ միւհթէրիգ օլտուղու հալտէ պասթըրըլմըշ տըր ։

Պու կիճէ սաաթ Պէյօղլունտա Պիւյիւք տէրէսի տէնիլէն մահալլտէ վէ Հալէպլի խասթախանէսի արտընտա պիր խանէտէն զուհուր իտէն հարիգ՝ իւչ պապ խանէ միւհթէրիգ օլտուղու հալտէ պասթըրըլմըշ տըր ։

— Իսքիւտարտան Զամպէքանա գատար պիր տէմիր եօլ ինշասը իչին հիւքիւմէթէ տէրմէյան օլունան Սուլհի պաշա իլէ պազը օրտագլարը միւրաճաաթ իյլէմիշ օլտուգլարը, ինշասը պուլունան սէրմայէ էօնիւնտէ մէզքիուր ըմթիյազ Հաճի պէյ իլէ տէ մէզքիուր տիր, պազը մանիլէր պէեանըլէ ... Խալքի սաթար պիր սօհպէթլէ Ըսքիւտար ... վէ մէզքիուր տէմիր եօլուն իմթիյազընըն թէշէպպիւսինտէ պուլունան ... իլէ, Ալէմտաղ տախիլինտէ էն եագըն պիր ճիհէթտէն կէլէրէք, Իսքիւտար՝ Քատըքէօյ ... Զամպէքանա պէյնինտէ պիր ... քիլօմէթրէ պուլունտուղու ... վէ Հէյտարփաշա թարաֆընտան պիր թէսիս ... քիւլլի պիր մէպլաղ ...

միւթէսատտիտ ֆապրիգալար ինշասը իչին տախի իմթիյազ իսթէմէքտէ իտիքի Մօնիթէօր Օրիանթալ ղազէթասընտա միւհարրէր տիր ։

— Սուստանտան խապէրլէր ։

Սախթէ բէյղամպէրին արապլարը Գորտօֆանտա վագը քէաֆֆէյի մէվագըի հարպիէյի զապթ իլէ, էհալիի մէզքիուրէնին մագարրը օլան Էլ Օպէյտէ 6 սաաթ գալանա գատար իլէրլէմիշլէր տիր ։ Եազընտա գուվվէյի մուավինէ վիրուտ իթմէզ իսէ, շէհրի մէզքիուրուն թէսլիմ օլունաճաղընտան գօրգուլմագտա տըր ։

Մալի Նիլին օլ պիր թարաֆընտա վագը Սանաար մուհասէրէ օլունուպ, ճիվար օլան քէաֆֆէյի պէլտէթախի սախթէ բէյղամպէրին էֆրատը թարաֆընտան իշղալ իտիլմիշ տիր ։ Իշպու էսնալէթին վէ պունտա պուլունան էվրօպալըլարըն չարէյի սէլամէթի էհէմմիէթլի, պիր ան էվվէլ ասաքիրի նիզամիէյէնին Մըսըրտան կէօնտէրիլմէսինտէ տիր ։

Գորտօֆանտան Խարթումա կէլմիշ օլան պիր արապըն րիվայէթինէ կէօրէ, սախթէ բէյղամպէր քէնտի էֆրատընը միւրտարը վէ մէվագըի հագգընտա Թահրիրէն տուշմէնէ մալումաթ վիրմիշ օլմալարընտան տօլայը մազնուն ալէյհ պուլունան իքի պաշա իլէ Ժօրժ Սէմախան ... պէօյլէ նամ պիր Թաճիրի սալըմըշ տըր ։

Ախիրէն ալընան մալումաթա, Պարա իլէ Էլ Օպէյտ նամ շէհիրլէրին էհալիի զալիմանէ թէսլիմ օլունմուշ լարը մալում տիր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Աղթամար կաթողիկոսունտան էվվէլքի կիւն Բաթրիգխանէյէ չառանը Թէէսսիւֆ պիր թէլէկրաֆ վիրուտ իթմիշ տիր ։ Շէօյլէ քի մէզքիուր կաթողիկոսուգ Նօշէրինտէն օլան վէ սէքէնէսի Իրմէնի պուլունան Շատախ նամ գասապանըն վէ ճիվարլարընտա էէտի կիւն ալէտէվամ գար եաղտըղընտան սօնրա, սէքիզինճի կիւն ճիվար տաղլարտան ճէսիմ գար եըղընլարը գասապա իւզէրինէ թուշմէքէ պաշլատըղընտան, 100 գատար էվինէ էզքէրմիշ, 59 էրմէնի խարապալար ալթընտա գալարագ ... թէլէֆ օլմուշ, վէ 99 էրմէնի տախի հէր նէ գատար հաստալըգ պուլունմուշլար տէ, ֆագաթ սէֆիլ պիր հալտէ մէճրուհ, վէ մէսքէնսիզ վէ նաֆագասըզ գալմըշլար տըր ։ Կաթողիկոս մէզքիուր թէլէկրաֆնամէսինտէ, մէրգումլարըն փիշարէ Շատախլըլարը մուհագգագ օլան պիր էօլիւմտէն գուրթարմագ իչին, տէրհալ մուավէնէթ իտիլմէսինի րիճա իյլէմիշ տիր ։

Սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրի իշպու խապէրի էսէֆ իչթիմալի ալընճա, տէրհալ Պապը Ալիյէ պիր թագրիր եազըպ, վուգու հալի պիլտիրմիշ, վէ մուավէնէթի սէնիյէնին թէմինինէ խահիշտար պուլունմուշ տըր ։

Շատախ գասապասը՝ Վան վէ Հէքքեարինին էպր էօլու իւզէրինտէ, վէ կորգուաց տաղլարընըն իչի պիւ

յիւք ճիհէթլէրի արասընտա վէ Վան վիլաեէթի տախիլինտէ տիր ։

Իվվէլքի կիւն Քաղ. Ժողով Բաթրիգխանէտէ ճէմ՛ իտիպ, Պայպուրթուն շայրը մուսատտագ մէրխասը Ամբրոսիոս վարդապետ մահալլի մէճլիսի թարաֆընտան մէմուրիյէթինտէն ազլ իտիլմիշ օլտուղունտան, Բաթրիգխանէ իլէ իտիլէճէք մուխապէրաթտա պիր վասըթա օլմագ իւզրէ, մահալլի մէզքիուր գահանայլարընտան Ցաճատ գահանայ (Ներսէսեան Գրիգոր էֆէնտինին պիրատէրի) մէրխասա վէքիլի թայինի օլունմուշ տուր ։

2. Զմիւռնիայի էննի մէրխասասը, մահալլի Գաւառական, Քաղաքական վէ կրօնական մէճլիսլէրի թէշքիլ իթմիշ օլտուղունտան, մէզքիուր ինթիխապաթ՝ Քաղ. Ժողով թարաֆընտան թաստիգ գըլընմըշ տըր ։

3. Թաւրիզի մուամէլաթ իտէն չիրքէթլէրին, մալ վէ ագչէլէրինի հըֆզ իլէ, պու չիրքէթլէր իպգա օլունագլարընտա, մալ վէ ագչէլէրինի իատէ իթմէք իւզրէ, պիր գօմիսիօն թէշքիլի խուսուսընտա Ցնտեսական խորհուրդ թարաֆընտան վագը օլան թէքլիֆ էսասէն գապուլ իտիլմիշ տիր ։

4. Ուսումնական խորհուրդ՝ մէրքէզի մէքթէպէ տայիր օլան լայիհասը վէ Այվազեան Աբրահամ էֆէնտի, մէպուսան մէճլիսինտէն Քաղ. Ժողովա իհալէ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, էվվէլքի կիւնքի իճթիմաա թահթը միւզաքէրէյէ վազ օլունամամըշլար տըր ։ Այվազեան մէսէլէսինէ տայիր Ցախիլիէ նէզարէթինտէն իսթէնիլէն իզահաթըն հէվազ խապէրլէրի տըր ։

Մէզքիուր իճթիմաատէ Քաղ. Ժողով պազը խուսուսի մատտէլէրէ, վէ պաշլըճա Մըսըր միրասը մատտէսինէ տայիր գարարլար վիրմիշ տիր ։

Զարչէնլիճ կիւնիւ, կրօնական ժողովուն էքսէր ազալարը հազըր պուլունմատըգլարընտան, խառն վէ կրօնական ժողովլար թէշէքքիւլ իթմէմիշլէր տիր ։

Իէվվէլ մէզքիուրտէ ագտ օլունան Ցնտեսական խորհուրդ, միլլէթ մէրկէզինին թէվզիի թալիմաթընը վէ թահրիրի նուֆուսուն իճրաասընա տայիր կէօնտէրիլէճէք թաքրիրաթը գապուլ էյլէմիշ օլմուշ տուր ։

2. Իւմաքը միլլէթինին ալըմ վէ սաթըմընա տայիր օլան տէֆթէրլէրի կէօզտէն կէչիրիլէրէք, պունլարըն մունթազամ պիր հալէ վազը գարարլաշթըրըլմըշ տըր ։

3. Պէյօղլու իմաքը միլլէթ խառաճըն, Գարաբէօզեան խառէքէսինին սօն 6 այըն հիսապլարընը Ցնտեսական խորհուրդ վիրիլմիշ օլտուղունտան, իշպու խորհուրդ՝ մէզքիուր հիսապլարըն տէֆթէրլէրինի իւթէմէլ կէօզտէն կէչիրմէք վազիֆէ վիրմիշ տիր ։

Ցնտեսական խորհուրդ, պունլարա պէնզէր տիկէր պազը խուսուսաթ իլէ տախի իշթիղալ իյլէմիշ տիր ։

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԼՈՒՂՈՒ ՄԵՍԵԼԷՍԻՆԷ ՏԱՅԻՐ ՄԻՒԹԱԼԱԱ ՏԸՐ

(2328 նէ-մէրօ-ն տէվ-ամ)

Վարդանանց կիւնիւնտէ, մուրթատ վաաակըն վէ էմսալլէրինին տէլալէթլէ իրանլըլար՝ էրմէնիլէրին մահվընա վէ ուսուլը մէզհէպլէրինին իխլալընա գարար վիրտիքլէրի վագըթ, կաթոլիկոսլարըմըզ, եպիսկոպոսլար, վարդապետլէր, քահանալար, իշխանլար, խալգ, հաթթա Ս. Եղիշէնին աէտիյլէ կիպի մըլլէթի էրմէնիանըն նէզարէթ վէ հէզարան ինթիրազ վէ լէթաֆէթ արասընտա բէրվէրտէ օլմուշ պուլունան գատընլարը վէ գըզլարը վէ չոլուգ չօճուգլարը "Ցիկնայք փափկասունք Հայոց աշխարհին՝ որք գգուեալք և գրգեալք էին" միւշթէրէքէն ճանլարընը ավուճլարընա ալարագ, վէ հէր նէվի միհն ու մէշագգաթ գաթլանարագ վէ ՍՈՒՐԲ ՈՒԽՏ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ տիւտէրէք, պիւ իթթիֆագ ֆէտայի ճան վէ գան իյլէմիշլէրի, վէ քէնտի հալ ու հարէքէթլէրի իլէ պիզէ նիւմունէյի իպրէթ վէ միսալ օլաագլարը կիպի, պիզ տախի քէնտիմիզի պիրի օ տէվրտէ, վէ Թըպզը օլ հալտէ աար խտէրէք, բէտէրլէրիմիզին սիւլուք իյլէտիքլէրի եօլտա հարէքէթ իթմէքէ վէ ումում միլլէթիմիզի գուրթարմախա թէշէպպիւս իթմէլիյիզ, էկէր չի, սահիհէն օնլարըն էվլատլարը իսէք, էկէր չի, Աւարայրի օվալարընտա Ս. Վարդան տէլալէթիյլէ աէլ կիպի տէօքիւլէն գանլարըն պիր տամլասը տամարլարըմըզտա ճէվէլան իթմէքտէ իսէ ։

Պիր միլլէթին սէլամէթի վէ խարիճի տիւշմէնլէրի էլինտէն, վէ զուլմ ու թէաատտիսինտէն խէլասը, վէ անլէրին պիրէր վէսիլէ իլէ տալըմպինիւ, քիմի Բէկլէրպէկի, քիմի Պօլօժէնիէ վէ սաւհա պիլմէյիւմ նէլէրի իլէ պիզի էզիփ էզտիրմէքտէն գուրթուլմաղըն՝ չարէ նէ՞կի, իթթիֆաք, իթթիֆա՞գ, վէ հէր հալ ու քէտէրտէ մուհաֆազա՞ թըր ։ Պաշգա չարէսի եօգ տուր ։

Իշթէ եուգարըտա սէնէլէրին, իշթէ պինլէրճէ պին էմսալլէրին թէճրիւպէսի մէյտանտա վէ կէօզ էօնլէրիմիզ իլէ թաասիր գըլընան նիչէ խալքլար արասընտա մէշհուտ տըր ։

Ցաւս նիւէ՞ պէքլէյէլիմ . . . ։

Բէկլէրպէկութիւն իճատ իթմէք իչին Բարա Հաճըպէթլէրի վագթիյլէ Գրիգոր Ցինճի կաթողիկոսըն վէֆաթընտա պէքլէտիլինի աչէնէն իգրար իթտիռի կիպի, շիմտի Պօլօժէնիանըն մէվգի իճրաեա գօնուլմասը զըմնընտա Ռուսիա իմպէրաթօրունըն՝ Գէօրգ կաթողիկոսըն վուգուսի վէֆաթընը քէնտի էլինտէ սէրիշթէ վէ սէրմայէ իթթիխազ իյլէմէքտէ օլտուղունու կէօրիւյօրմուզ հալտէ, պիզ նիչին պունտան միլլէթիմիզին ումումէն սէլամէթինի թէրթիպ իթմէնին, վէ պու ֆուրսաթտան իսթիֆատէ իյլէմէյէլիմ տիւշիւնմէյէճէյիզ ։

Պիզճէ ինթիզար իտէճէք, վէ սէլամէթիմիզին եօպպալը թէտարիքէ այնը իյլէճէքէք հիչ պիր ճիհէթ վէ գուվվէթ եօգ տուր ։

Բարա Հաճըպէթլէրի՝ էրմէնի գաթօլիքլէրինտէն օլան պազը զէվաթա բէլիքրուրէ սուլթանուրմագ իչին, մէզքիւր վարագա ահկեամընը գալըպտան գալըպա տէօքմիւշ իքէն, միւտախէլէսինի թանըմթըրըամասըը հալտէ, Ռուսիա իմբէրաթօրը մահսուս Պօլօժէնիէ ահկեամընը միլլէթին պէօյիւք գըսմընա եուլթուրապիլէճէկինի ֆարզ իթմէք իչին նէ՞ սէպէպ, նէ՞ տէյիլ, վէ նէ՞ գարըը գօնուլմագ գուվվէթ թասավվուր օլունապիլիր ։

Էրմէնի-գաթօլիքլէրի՝ ղայրը միւթթէֆիգ, վէ տախիլէն վէ խարիճէն հէզարան միւշքիւլաթտա իհաթա օլունմուշ իքէն, թամ 14 սէնէ միւթէմատիէն ուղրաշըպ, ճանիփէրանէ հարէքէթ վէ էնվայի միւշքիւլաթա ղալէպէ իյլէտիքլէրի, վէ հալէա պու կիւնէ տէկին սայանըպ տուրտուգլարը հալտէ, էրմէնի միլլէթինին գըսմը ազիմի պէյնինտէ Պօլօժէնիէ մատտէսինտէն տօլայը հիչ պիր էսէրի իխթիլաֆ օլմամըը թագտիրտէ, նիչին Պօլօժէնիէ էօնիւնտէ պաշ վէ պօյուն էյլէճէքէք, նիչին սոնըն աշքեամը մուղիրրէսի սուս բուս գապուլ օլունաճագ, խալպուք անէ մուխալիֆէթտէն քէսպ օլունաճագը մուհագգագ պուլունան ֆիթուհաթ վէ ղալէպէտէն տօլայը չիւպհէ իթմէեէ նէ՞ սէպէպ կէօսթէրէպիլինէճէք տիր ։ Պէլքի պիր իխթիլաֆէ, խալպութ միլլէթէ մուավէնէթ իտէճէք հիչ պիր նօգթա սըմաըըը տէրմիյան գըլընը ։ (Տէփ.)

ՄԱՍՌՒԼ, ՄԱՍԻՍ
ՎԷ
ՍԱՐԱՃԵԱՆ ԹՈՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ

(2328 նէ-մէրօ-ն տէվ-ամ վէ խիթ-ամ)

Իչին չու հալինտէ, Մասիս ղազէթասըընըն գալըըըպ, Այվազեանըն ավօգաթընա գապահաթ պուլմասը պիզճէ բէկայի հագգ վէ մագրունու սըհհաթ տէյիլ տիր ։ Մասիս ֆէրգ ու տէրք իթմէլի խտի, քի պու չիւտէթին պաշգա պիր սէպէպի օլմալը տըր, վէ օլ սէպէպ օրթատան գալգմամըընա, ավօգաթա պէհանէ պուլմագա ֆասըլը տավա վէ հալի միւշքիւլ միւմքին օլմազ ։

Հէր չէյին սէպէպի օրթախա գօնուլուրսա, նէթիճէ տախի գօլայճա անլաշըլըր, վէ սէպէպ անլաշըլմանընճա, ալէլամխա պէհան օլունան սէօզլէրտէն տօղրու նէթիճէ հասըլ օլմազ ։

Մասիսին, խաղսա սահա տօղրուսունու սէօյլէմէք իչին, անըն վաղթօղըյա օրթախա գօնուլան պիր էֆքեարըն, վէ պիզզաթ հագգընտա գօլ վէճհ իլէ վագըը օլան ագրիպաթըն՝ ճէրհ ու թէքզիպի զըմնընտա Սարաճեան էֆէնտիի թարաֆընտան նէ՞ եօլտա ճէվապ վիրիլէճէկինի պիւյիւք իշ իտ., խարինատէն մէամուլ իթմէք, վէ թահգիգ ավուճլըղա կէօրէ, էֆէնտիի միւմախիլէյհ՝ տավահը մալիւմի բէք կիւղէլ սուրէթտէ, վէ մահիրանէ միւտաֆաա իյլէմիշ, վէ պէլքի պաշգայարըըն սէօյլէմէճէկի հօլէմէ պէհանէ էֆքեար իթմիշ օլմաղընը թասավվուր իթմէլիյիզ ։

Պիր ավօգաթ լաղըմ օլան, վէ քէնտիսինտէն պէքլէնիլէն խասսէթէ մէհարէթ վէ սաաթտա վէ տօղրուլուգ եօլունտա պուլունմագ ։ ուըը՝ Սէօյլէտուքլէրինի տինլէթմիրմէք, վէ տավանը գազանմագ՝ ավօգաթըն խէտէ իգթիզաընտա տէյիլ տիր ։

Պու տավա իչին սէօյլէմէօրուզ, ալէլումում տավալար հագգընտա Օսմանլըլարըն մէշհուր պիր սէօզի վար տըր քի, տէրլէր "տավաճըն հաքիմ իսէ, խարտըմըն Ալլահ օլսուն" ։

Պու հիսապճա, Մամուլ՝ հիւքմէ նազարընտա վէ գազանընտա միւթէթէհիմ աատ օլունսագտան սօնրա, պունա ավօգաթ նէ՞ խաղար, խախոտ նէ՞ խաղապիլիր ։ Թօզօ՞ւ Թիւֆէնկի՞ մի վար՝ քի ճէպրէն սէօզ անլաթսըն, խոշ Թօրօս Ծիւֆէնկի օլսուն, լար պիլէ՝ պու կիպի խուսուսաթտա նէ՞ խաղապիլիրտի, խաղսա նէ՞ խաղըմըշլար տըր ։ Էկէրչի, Սարաճեան էֆէնտի Մամուլտան պարա իսթէյիպ ալամամըշտան, խաղսա խասըմլէրինտէն պարա ալմասընտան տավայը պօզմուշ իսէ, հագգը իլէ թագսիր օլունուր ։ Փագաթ պէօյլէ պիր պէհթի օրթախա գօյմագ իչին պիրազ ագըլ վէ ինսաֆ լազըմ տըր ։ Պիչարէ Մամուլտան պէշ բարա ալաճագ խալի եօգ իտի, վէ քէնտիսինին սաֆալէթի մէյտանտա օլունամա պէհին ։ Պու հալտէ, Մամուլտան պարա պէքլէմէք, չէօյլէ տուրսուն, տէյիլ պէլքի, հաթթա չօգ ինթիմալ օլուրքի, Սարաճեան էֆ. պէօյլէ պարալար տաեի վիրմիշ օլմալը, վէ պու իշի եալընըզ պիր հիմայէթ իթմէլի իսթէմիշ իսէ պուլունմալը տըր ։

Խուլիմ քէյֆիէթինէ կէլինճէ, ալա զանն իթմէյիզ քի Մամուլուն պիր խաալի օլապիլինէ, ղըթէն պիհարէ հէր վէճհ իլէ չայըանը մէրհամէթ քէսպ տըր, վէ երպապը ինսաֆ վէ ազըլ օլանլարտան հիչ պիր քիմսէ պու մադուլէքէ խուսումէթ իթմէզ ։

Ամմա, էվվէլան, Այվազեան էֆէնտի խըթինթագընտա գուսուր իթմիշ տէնկիլիեօր ։

Հալպուքի, գուսուրուն ավօգաթընա չուամուլի օլմագ, զիրա Սարաճեան էֆէնտինին տէյիլ, հիչ պիր ավօգաթըն տախի խըթինթագտա իչի եօգ տուր, հէմ՞ատէ օլամագ ։ Խըթինթագ վէ եէմին էսալէթէն, վէ տէյիլ քի վէքիալէթէն իճրա օլունուր ։ Ցիւնեանըն հէր եէրինտէ պու պէօյլէ տիր ։ Իչպու գայիտէ խիլաֆընտա եէնիտէն պիր ուսուլ իհտաս օլունմուշ իսէ, օ պաշգա ։ Կէլէլիմ քի, Հագըգաթը հալտէ Այվազեան՝ խըթինթագընտա տախի հիչ պիր խէթա իթմէմիշ տիր ։

Սոնիէն . Ավօգաթ թարաֆընտան հիչ պիր լայիհա վիրիլմէմիշ օլտուղու պէհան խաիլիեօր ։

Հալպուքի, մաղնուն ալէյհ ավօգաթը իթարաֆընտան հէյէթի իթհամիէյէ լայիհա թագտիմ իթմէք իչին գանունէն սէրահէթ եօգ տուր ։ Մասիսին տէաւիկի լայիհա՝ օլ վագըթ վիրիլիր, նէ վագըթ քի միւտթէհիմ իլէ միւտաաի ումումի հէյէթքէար օլմալը տա, բէյլէրի պիրիպիրինէ մուխալիֆ օլուր իսէ ։

Պու ալէմտէ էօյլէ ատամլար վար տըր քի, իշիթթիքլէրի հէր սէօյլին հէլամ հէր չէյքիմէյէ տէ պուլունուր քի, հէր ատըմը օգուտուգլարը իլաճլարըն հէր տիւրլիւ տէրալէրէ էրմանըն օլաճագլարընը զանն իթթիքլէրինտէն, օլուր օլմազ հէրսէ գուլլանմախա գալքըշըրլար, վէ չու վէճհ իլէ չօգ տէֆա խասաթալարա չիֆա վիրէճէք էէրտէ, անլէրին պիրան էվվէլ մէզարա կիտմէլէրինէ սէպէպ օլուրլար ։ Պունուն իչին պիր տօղրու ատամ եա պիլմէտիկի պիր իշին իչինէ կիրմէմէլի, խաղսա լախըղը իլէ պիլտիկի պիր չէյտէն տօլաղը ճալընըզ պահս իթմէլի տիր, եօգսա հէմ քէնտիսի քիւչիւք տիւշէր, վէ հէմ օրտուեանլարը իսթիֆատէ իտէճէք եէրտէ, միւթէզառըր օլուրլար ։

Սալիսէն . Մահքէմէլէր՝ գայիտէ թէն հէր թիւրլիւ միւտախէլէ վէ իլթիմասաթան ազադէ օլմագլըըընտան, Ա. Բաժրիգ էֆէնտի հազրէթլէրինին թագրիրի հիչ հիւքմինտէ տատ օլունմուշ, վէ պէլքի պաղը էսպապա մէպնի, աքսի գապիլէսինէ թէէսսիր իթմիշ տիր ։ Զիրա բաժրիգխանէլէրին թագրիրլէրի բէամի օլաագլարընտան, ճինաեէթլէ մաղնուն ալէյհ օլան պիր ատէմին պիլա մուհաքէմէ սէրպէսթ սալը վիրիլմէսինէ մէտար վէ սէնէտ իթթիխաղ օլամազլար ։ Պինաէն ալէյհ, բաժրիգխանէ Թարաֆընտան թէվարիտ իտէն թագրիրին տավատան եա էվվէլ, խաղսա պիր աղ սօնրա, խաղսա հիչ կէլմէմէսինին սալը տավա հագգընտա հիչ պիր հիւքմ ու թէէսսիրի եօգ տուր ։ Էվվէլ, բաժրիգ վէ բաժրիգխանէլէրէ պագը մէրթէպէ հիւրմէթ վէ իլթիֆաթ օլունուր, չօգ քէրրէ հասաբէ լիֆաս անլէրէ վասըըը իտիլիր, վէ աթիւէ ֆիկան վիրիլիր իսէ տէ, իշճանինէ կէլինճէ, սէօզլէրինէ, վէ թագրիրլէրինէ զէրրէ գատար էհէմմիյէթ վիրիլմէթիւքտէն պաշգա, վագը օլան պու կիպի միւտախէլաթտան չօգըլուգ խօշնուտեէթ հասըլ օլմազ, նէ՞րտէ գալըը իճրաաթա հիւքմի թէէսիրլէրինի կէօրէպիլմէգ . . . ։

Պու ճիհէթլէ Մասիս ղազէթասընըն նիչէ էմմալ վէ թէճրիւպէլէր խիլաֆընտա, հաթթա հաաար ղաթինտէն զիհաաէ օլարագ, բաժրիգխանէ թագրիրինէ էհէմմիյէթ վիրմէսինէ, չէօյլէ քի եարըմ սաաթ էվվէլ վարիտ օլմուշ օլսայտը, չօգ իշէ եարար օլուր իտի կիպի պիր իֆատէտէ պուլունմասընա, աղ թէէճճիւպ վէ թէաճճիւպ իթմէտիք ։

Բապիէն . Թահգըգաթըըրմըզա կէօրէ, հիչ պիր ավօգաթ՝ իչին նէզաքէթինէ նազարէն Թօրօս էֆէնտինին միւրաճաաթլա քէնտիսինէ մուավէնէթ իթմէք իսթէմէմիշ տիր ։ Հէմ միւրաճաաթ վէ իլթիմաս նէ՞ հաճէթ, պու իշ հասպէթէնիլլահ պիր իշ օլուպ, գանն իտէրիզ քի, պունու չիքէար մագամընտա Թօրօս էֆէնտի նէ՛ գապասայըր վէ նէ՛ տախի գապատասպիլիր իտի ։ Հէմատէ պու պապտէ մուավէնէթ կէլմէկ իսթէտէն խայըըրխահլարըն էլինի, գօլունու վէ աճըլընը քիմ պաղլաեապիլիր, գօ օնլար տախի սէրպէսթ օրթախա չըգըպ, էյլէրինտէն կէլէնի իճրա իտէ խոիրլէր, վէ Թօրօս էֆէնտի գարշը կէլէճէ իտի, օլ վագըթ պիզ տէյիլ, ալէմ պիլէ հագգը իլէ միւմախլէյհի Թայիփ իտէր իտի ։ Շիմտի, արապա գըըըլըըըըթտան սօնրա, գալգըպ "պիզ օլսա իտի . չէօյլէ խապար, աասար, պիլչէր, քէաէր, աթար իտէ", եօլունտաքի պէհանալըըըքամսէ իլթիֆաթ իթմէք, վէ Թօրօս էֆէնտինին համիյէթ վէ մէհարէթի՝ գարագ.քետարանէ նէզդիհամ իլէ խալէլէթէկիր օլմուշ օլմաղ՞ Պու կիպի սէօզլէրի՝ Մասիս վարլթօղըլա աէ" իթմիշէն խայըըըլանց հէր քիմ խաէ, էկէրչի, իշպու իֆատէսինի թէէճլիւ վէ մանթըգ խօլլը պիր ավօգաթըն իմզա թաճճիւմընտա օլարագ պիր վարագա նէ՛ յըր խաթէպիլիր իսէ, պիր պու սէօզլէրիմիզի կէրի ալմախա հազըըը օլուրուզ, նէ՛ չիմտիտէն պէհան ի-

ՊՕԼՕԺԷՆԻԱ

2

առաջէ զերիս պատգամաւորս յանդամոց իւրոց առ գլխաւոր կառավարիչն Վրաստանի, Կովկասեան և յայնկոյս կովկասու եղեալ Նահանգաց՝ որ յաղագս երկուց կանդիտատաց ընտրելոց առաջի առնէ Նորին կայսերական մեծութեան 'ի բարեհաճութիւն ընդ ձեռն Նախարարութեան Ներքին գործոց ։

ՅՕԴ. 19. Թագաւոր կայսրն նշանակեալ ըզ ծայրագոյն Պատրիարքն Էջմիածնի զկաթողիկոսն Հայկազանց ամենազօրեմաճար շնորհէ նմա զառանձին հրովարտակ վասն այսր աստիճանի, և հրամայէ զնա երդնուլ լինել հաւատարիմ առ գահն ամենայն Ռուսաց՝ կատարել զօծումն նորա ըստ վաղեմի ծիսի և սովորութեան Լուսաւորչական եկեղեցւոյն Հայոց ։

ՅՕԴ. 20. Պատրիարքն Էջմիածնի կրէ զնոյն տիտղոս (պատուանունն) զոր ունէին 'ի վաղընջուց ծայրագոյն Պատրիարքք կաթողիկոսունք Հայկազանց ։

ՅՕԴ. 21. Ցաստուածային պաշտամունս 'ի մէջ եկեղեցեաց Լուսաւորչական Հայոց անուն Պատրիարք կաթողիկոսին յիշատակի անմիջապէս զկնի կայսերն ամենայն Ռուսաց և օգոստափառ տան նորա ։

ՅՕԴ. 22. Համաձայն նախնի սովորութեան, կաթողիկոսն յերանել իւրում 'ի կաթողիկոսարանէն կամ 'ի պարսպէ Էջմիածնի, իրաւունս ունի յուղարկել 'ի պատուաւոր պաշտօնորդաց՝ որ 'ի Հայոց պատկանելոց վանացն Էջմիածնի. յանդամոց հոգեւորականութեանն և յերկուց եկեղեցական աստիճանաւորաց՝ յորոց մին կրէ զգաւազանն կաթողիկոսական և միւսն զխաչվառ ։

ՅՕԴ. 23. Ըստ զօրութեան վաղեմի օրինաց Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց, Պատրիարքն Էջմիածնի իբրեւ ծայրագոյն կաթողիկոս Հայկազանց՝ ինքն միայն ունի իրաւունս եփելոյ և օրհնելոյ զսուրբ միւռոնն վասն ամենայն եկեղեցեաց այսր դաւանութեան ։

Ծանօթութիւն. Բաշխումն Ս. միւռոնի 'ի Պատրիարքէ և 'ի Նուիրակացն առաքելոց 'ի նմանէ լինի ըստ ամենայնի ձրիաբար ։

ՅՕԴ. 24. Պատրիարքն Էջմիածնի իբրեւ հոգեւոր հովուապետ Հայկազանց ձեռնադրէ զեպիսկոպոսս առաջնորդս և զայլ ամենայն եպիսկոպոսունս Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց, դիտելով զի համեմատ վաղեմի կանոնաց նոյն եկեղեցւոյ մի բազմասցի թիւ անթեմ եպիսկոպոսաց առանց յայտնի հարկաւորութեան ։

ՅՕԴ. 25. Պատրիարքն հետեւելով վաղեմի կանոնադրութեանց Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց, և հաստատեալ կանխաւ կարծեաց Սինհոդոսին Էջմիածնի՝ տայ զվերջնական վճիռ ամենայն հոգեւոր գործոց վերաբերելոց առ վարդապետութիւնս հաւատոյ, առ պաշտամունս եկեղեցւոյ և առ այլս սոյնպիսիս ։

ՅՕԴ. 26. Ծայրագոյն պատրիարքն Էջմիածնի ունի իրաւունս վարձատրելոյ՝ համեմատ կարգաւորութեան Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց զառաքինի և զօգտաւէտ անդամս ուխտի եկեղեցւոյն Հայոց լանջական խաչիւք, կնգուղ կոչեցեալ գլխարկօք և [illegible] ։

ՅՕԴ. 27. Պատրիարքն Էջմիածնի իբրեւ ընդհանուր հոգեւոր հովիւ Հայկազանց՝ ըստ օրինակի Հայրապետին Ներսիսի Շնորհալւոյ կոչեցելոյ (1) ընդ ժամանակս ժամանակս առաքէ զհայրապետական կոնդակս հանդերձ օրհնութեամբ իւրով առ Լուսաւորչական Հայս ամենայն տեղեաց և կողմանց, յորդորելով զնոսա առ խաղաղական և առաքինի կեանս, և առ հնազանդութիւն օրինաւոր իշխանութեանց համաձայն կանոնաց Սրբոյ Աւետարանի ։

ՅՕԴ. 28. Ի բազմել կայսերաց ամենայն Ռուսաց յաթոռ նախահարց, պատրիարքն Էջմիածնի առաքէ զմի ումն 'ի նախապատիւ անդամոց ուխտի Լուսաւորչական Հայոց եկեղեցականաց՝ մատուցանել Նորին կայսերական մեծութեան զամենահպատակ շնորհաւորութիւն. խնդրելով զամենողորմ բարեհաճութիւնն յաղագս առաջիկայ գտանելոյ 'ի հանդէսի թագադրութեանն ինքեան, և կամ 'ի դէպս անհնարութեան [illegible] իւրում ։

ՅՕԴ. 29. Համաձայն կանոնաց Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց, ծայրագոյն Պատրիարք կաթողիկոսն՝ զհաստատուն բնակութիւն իւր ունի 'ի վանս Էջմիածնի ։ Ցորժամ հարկաւոր համարի նա հեռանալ 'ի վանաց անտի աւելի քան զչորս ամիս, հարցանէ առ այս 'ի ձեռն գլխաւոր կառավարչին Վրաստանի կովկասեան և յայնկոյս կովկասու եղեալ նահանգաց, և 'ի ձեռն Նախարարութեան Ներքին գործոց զբարձրագոյն հաճութիւն Նորին կայսերական մեծութեան ։

ՅՕԴ. 30. Պատրիարքն Էջմիածնի ունի իրաւունս տալոյ զարձակուրդ որպէս անդամոց Լուսաւորչական Հայոց Սինհոդոսի, նոյնպէս և մեմակալ առաջնորդաց և ընդհանրապէս ամենայն եպիսկոպոսաց այսր դաւանութեան չորեքամսեայ ժամանակաւ, յերկարատեւ արձակուրդս և արտաքոյ սահմանի (այսր տէրութեան) Պատրիարքն արձակէ զնոսա բարձրագոյն կամօք կայսերն ։ Ցանդամոց Սինհոդոսի ոչ աւելի քան երկու կարեն արձակել 'ի միում ժամանակի ։

ՅՕԴ. 31. Պատրիարք կաթողիկոսն իբրեւ անմիջական դիտապետ վանացն Էջմիածնի տնօրինէ զգործս նորին սեպհական նկատողութեամբ իւրով, ըստ ճիշդ զօրութեան եկեղեցական կանոնաց ։

(1) Թէպէտ բնագիրն Ռուսաց փոխանակ բառին (Շնորհալի) եդեալ է ողորմած, (միլոստիվի), բայց որովհետեւ հոգեշնորհ կաթողիկոսն մեր Ներսէս Շնորհալի կոչէր եւ ոչ ողորմած, եւ կարծելով թէ այս իցէ սխալումն մի միայն թարգմանչին՝ որ թարգմանեալ է զայս բառ 'ի Հայոց լեզուէ 'ի Ռուս (ողորմած) եւ վստահացայ սատանոր դնել զայն յիշակյան նշանակութեան իւրում, որպէս 'ի մեր լեզու, եւ գրել զայս ծանօթութիւն, զի մի ոք մեղադիր լիցի ինձ յանուղիղ թարգմանութիւն (միլոստիվի) բառին շնորհալի, որ 'ի Ռուս լեզու ասի (բլագոդատնի) կամ [illegible] բլագոդատի) ։

տէրիղ, խուէմէտիկի հալտէ, հագգանիյեթէ իզթիզասընտա, պու կիպի մուխպիրլէրէ եա եալանը, եա լաֆազան, վէ եախօտ միւֆսիտ տիմէկէ մէճպուրուզ:

Խամիսէն. Հէր մահ.քեմէի ճինաեէթ՝ ալէնէն իճրայի մուհա.քեմէ իթմէզսէ, վիրիլէն հիւ.քմ՝ քէնտիլէ մէթքին հիւ.քմիւնտէ օլաճաղը ուսուլու մուհաքեմաթտա սէրահաթէն մուհարրէր իքէն, պու պապտէ մահ.քէմէ՝ միւսթէսնա օլարագ, մուհաքէմէյի խէֆիէն իճրաէէ գարար վիրիրսէ, պունա Թորոս էֆէնտի տէյիլ, եւուզ պին գատար տախի ավօգաթ օլսա, եինէ հիչ պիր չէյ եաբամազլար: Ցիմէ.ք օլուր.քի, պու ճիհէթլէ տախի Մասիսըն ավօգաթընտա պիր նօգսան օլմայըպ, պիլաքս Մասիսին մուխպիրինտէ իտրագճա պիր աճզ եսէրի օլմալը տըր:

Սըթթէն. Հաքիմլէր՝ հիւ.քմիւ հէր իքի Թարաֆըն իֆատէսի ուզերինէ պինա իտէրլէր "սէօզիւ" ճինաեէթ տավալարընտա, վէ խուսուսիյլէ Ըսթանպօլ մահ.քեմելէրինտէ ճարի տէյիլ տիր: Աճապա Մասիսին մուխպիրի՝ քէնտիսինի Ամէրիգատա, եախօտ Ֆրանսատա զանն վէ զըեաս իթմէ.ք գատար ճահիլ մի տիր, պուրասընը պիլի օգուեանլար հիւ.քմ իթմիւնլէր . . .

Սապաան. Այվազեանըն պու իչտէ ճէհալէթի խապաթ օլունսա տա օլունմասա տա, հիւ.քմ՝ եինէ պէօյլէ չըգաճաղընտա իշթիպահ եօգ տուր, զիրա ճէհալէթ պիր հիւ.քմիւ սէթր իթմէզ, վէ հէր ճանիյի տէլի տիր տիեէրէ.ք, գուրթարմանըն էմսալի բէ.ք նատիր տիր, վէ նէչը օլունան պիր գանունտան հիչ պիր .քիմսէ, խուսուսիյլէ պիր ղազէթաճը՝ ղաֆիլ սաեըլամազ: Հաթթա ֆայիլի միւչթէրէ.ք տիվանէ օլսա, եինէ չէրի.քի թէօհմէթի ճէզասըն գուրթուլամազ. նասըլ.քի ասըլ ֆայիլի՝ ֆիրար, եախօտ վէֆաթ իթսէ, չէրի.ք օլան գուրթուլամազ: Զիրա.քի պէօյլէ օլմազ լազըմ կէլսէ, սահիհէն իտթիհալ չըգարիթմազ, վէ պիր Թազըմ ֆէսատամիզ պէնտլէրի նէչը իթմէ.ք իսթէեէնլէր, եազըզըլարը նուրթզլարը զասէն կէօթիւրիւպ տիվանէլէրէ իմզալաթմազ իսքրէ հիչ պիր կիւճլիւ.ք չէ.քմէզլէր, վէ արթըզ պու կիպի տէլիլէրին սարզընթըլըզըլարընտան .քիմսէ պաչ ալամազ օլուր:

Թա ճիհէթլէ տախի Մասիս մուխպիրինին իմի հուգուգտան .քիւլլէն պի պէհրէ օլտուղու զահիր, վէ պիզզաթ .քէնտի գավլինճէ միւսպէթ տիր:

Թըսսէն. Մուհաքէմէ խէֆիէն իճրա օլունտուղու, վէ սամիինին .քեաֆֆէսի տիշարը չըգարըլտըղը հալտէ, Թորոս էֆէնտինին եօլունտա իֆատէի հալ խտիպ խուէմէտսի՝ տէրագապ նէ՞ իլէ անլաչըլտըղը, վէ պու խուսուսուն նէ՞ վէճհ իլէ խապաթ խտիլէպիլէճէկի՝ ճաի թէաճճիւպ վէ սիւալ տըր:

Իչթէ չիմտիլի.ք պիթարաֆըըզա ըհտեէթէն պունլար եալընըզ խաթըրա կէլտիկլինտէն, տէրճ օլունտուսէ տէ, պագալըմ .քի Թորոս էֆէնտի պու պապտէ Մասիսին մուխպիրինէ նէ՞ եօլտա ճէվապ վիրիր, ավլիեաթը վագըայը նա՞սըլ ճէրհ ու րէտտ իտէճէ.ք տիր:

Ֆագաթ հէր նէ օլուրսա օլսուն, պիզ հագգանիյեթէ իզթիզասընտա, միւմախիլէ.յհ Թորոս էֆէնտինին հալ ու հարէ.քեթինի մէտհ ու սէնա իտէրիզ .քի, պիր սէֆիլ, պիր պիչարէ վէ պիր տիւշմիւչ ատամը իզթիզա իտէն ինսանիեէթի, մուավէնէթի, վէ համիեէթի իպրազ վէ իյֆա իյլէմիչ տիր:

ԲԸՐԷՆՍ ԿՈՐՉԱԳՕՖ

Ալմանիանըն Պատէն-պատէն չէհրինտէ վէֆաթ իթտիկինի եազտըղըմըզ բըրէնս կորչագօֆ, հիճրի վէֆաթընտա 85 եաշընտա պուլունմուշ տըր:

Ալէ.քսանտր Միխաէլօվիչ բըրէնս կորչագօֆ, Զարգօէ-Սէլօն տար իւլ ֆիւնունընտա Թահսիլի իւլում իտիպ, պարօն տը Հէէ.քէրէն Թարաֆընտան գաթըլ ու Թէլէֆ իտիլմիշ օլան Բուսիա չաիրլէրինտէն մէչհուր Բուչգին՝ մէ.քթէպի մէզպուրտէ միւթէվէֆաի միւչարիլէ.յհին րէֆիգի վէ սօնրա տախի տօսթու օլմուշ տուր: Բըրէնս կորչագօֆ, Բուսիա տէվլէթինին պաշ վէ.քալեթինտէ պուլունան չէօհրէթչուար Մ. տը Նէսըլրօտուն մաեէթինտէ պուլունարագ, իլ.ք տէֆա Լէյպախ վէ Վէրօնա չէհիրլէրինտէ ագտ օլունան գօնկրէլէրէ տախիլ օլարագ, Թարիգի սիյասիտէ իլ.ք ատըմլարընը ատմըչ տըր: Մուախխարէն, եանի 1824տէ Բուսիա տէվլէթինին Լօնտըրա սէֆարէթի սըր.քիթապէթինէ, 1830տա Բարիս սէֆարէթի մասլահաթկիւզարլըղընա, վէ 1832տէ Վիէննա սէֆարէթի սըր քիթապէթինէ Թային, վէ 1841տէ Ֆէվգէլատէ սէֆիր սըֆաթըյլա Շթութկարտա իզամ գըլընմըշ տըր: Բուսիա կրանտ տիւչէսի Օլկա իլէ Վիւրթէմպէրկ հիւ.քիւմէթի վէլիի ահտըըն իզտիվաճը խուսուսընտա.քի մուխապէրաթ, բըրէնս կորչագօֆ վասըթասըյլա իճրա իտիլմիշ տիր:

Պատէնտէ բըրէնսի միւչարիլէ.յհ 1854տէ Վիէննա սէֆարէթինէ վէ Բարիս մուահէտէսինին ագտինտէն սօնրա, Մ. տը Նէսըլրօտ եէրինէ Բուսիա խարիճիյէ նէզարէթինէ Թային օլունմուշ տուր:

Օլ Թարիխտէն պէտ իլէ բըրէնս կորչագօֆ Բուսիա տէվլէթինին բօլիթիգասը խարիճիյէսինէ նէզարէթ իտիպ, 1860տա Իթալիա գրալը Վիգթօր Էմմանուէլին, Ֆրանսատան վէ Ինկիլթէրրատան կէօրտիւկիւ եարտըմ սաեէսինտէ Նարօլի գրալըղընը լազվ իթմէսինէ գարչը բրօթէսթօ, վէ 1861տէ, Սուրիէտէ Ֆրանսա միւտախէլէսինի աչըգտան աչըղա իթիրազ, վէ 1863տէ Լէհիսթան էրլալը գըեամը լէհինտէ փուգու պուլան Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա մէթալիպաթընը րէտտ իյլէմիչ վէ 1871տէ Բարիս մուահէտէսի ահ.քեամընըն գըսմէն Թէպտիլինէ մուվաֆֆագ օլտուղու կիպի, 1878տէ տախի Պէռլին գօնկրէսինտէ Բուսիանըն մուրախխասը մագամընտա հազըր պուլունմուշ տուր: Զըգան սէնէ, բըրէնս կորչագօֆ խարիճիէ նէզաթինի Թէր.քէ, եէրինէ, գօնթ Ինեաթիէֆին տիւշմէնի Մ. տը Կիէրս կէչմիչ տիր: Բըրէնսի միւչարիլէ.յհին վէֆաթըյլա, բըրէնս տը Պիզմարգ, ժէնէրալ Ինեաթիէֆ իլէ պիրլի.քտէ .քէնտինին ասարի է.քսէրի օլան պիր զաթտան գուրթուլմուշ տըր:

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐ ԳՈՒՄՈՒՆՏՈՒՐՈՍ

Վէֆաթը պիր գաչ կիւնտէն պէրու Թէլէկրաֆ չիր.քէթլէրինի վէ ղազէթալարը իչղալ իթմէ.քտէ օլան Մ. Ալէ.քսանտր Գումունտուրօս, 1815 եախօտ 1816 տա Ման չէհրինտէ տիւնեաեա կէլիպ, պիւյիւ.ք բէտէրի, չէհրի մէզ.քիւրըն պէյի, վէ Մավրօմիխալի նամ աթիգ վէ նուֆուզլու ֆամիլեանըն տիւչմէնի իտի: Զարնաթա գալէսի, միւթէվէֆանըն էճտատընըն մալի օլուպ, իքի տիւշմէն ֆամիլեալար միեանէսինտէ զուհուրա կէլէն մուհարէպէլէրէ չօգ տէֆա չահիտ օլմուշ տուր: Ալէ.քսանտրըն բէտէրի 1821տէ Եունան ֆըթրէթի զըմնընտա վէֆաթ իտիպ, օղլու, իլ.ք տէրսլէրինի ի.քմալ իթտի.քտէն սօնրա, Աթինա տար իւլ ֆիւնունընտա հուգուգ Թահսիլի իչին չէհրի մէզ.քիւրէ կիթմիչ, վէ 1843 [illegible] իխթիլալը զուհուրինտէ, մէզ[illegible] Թայէպէ, տէրալէրինի Թէր[illegible] եամա իչթիրա.ք իթմիշ, վէ տիկէր պիր րէֆիգիյլէ, խէֆիէն [illegible] մէզ.քիւրէէէ աղիմէթ իյլէմիչ տիր: Պու իքի արգատաչլարըն մահէլի իխթիլալա վիրուտլէրինտէ, իխթիլալըն էօնիւ ալընմըչ օլուպ, .քէնտիլէրի տախի հիւ.քիւմէթի Օսմանիէ Թարաֆընտան տէրտէսթ իտիլմէ.ք իւզրէ իքէն, կիւճ պէլա պաչլարընը պու պէլատան գուրթարըպ, Ալէ.քսանտր՝ Աթինաեա ավտէթլէ տէրսլէրինի ի.քմալ իթմիչ, վէ Գալամաթա ավօգաթ վէ սօնրա տախի հիւ.քիւմէթ միւտտէիի ումումիսի Թայեին օլունմուշ տուր: Իլ.ք տէֆա միւմախիլէ.յհ 1848տէ Մէսինատան մէպուս ինթիխապ օլունուպ, գուվվէյի նաթըգիեէսի վէ տիբլօմաթըզ իսթիտատը իլէ մուհիմմ պիր վազիֆէ իճրա իտէճէ.ք օլտուղու մէմլէ.քէթինին բարլամէնթօսունտա տախիլ օլուպ, Թարիխի մէզ.քիւր բատտէլէրինտէ Մավրօմիխալի ֆամիլեասընա մէնսուպ է օլան պիր գաչըն իլէ իլ.ք տէֆա էվլէնմիչ, վէ պունտան իքի էվլատը օլուպ, պիրիսի էր.քէ.ք վէ էլան հաեաթտա օլարագ, մէպուս օլտուղու հալտէ, տիկէրի իսէ գըզ օլուպ, 1865տէ վէֆաթ իթմիշ տիր: Միւմախիլէ.յհ, իքինճի տէֆա, Բէրօթի նամ մէպուսուն պիր .քէրիմէսիյլէ էվլէնիպ, պունտան տախի իքի էվլատը տիւնեաեա կէլմիչ տիր: 1846-47տէ Մ. Գումունտուրօս՝ գայիմ բէտէրի Բէրօթի Թարաֆընտան գրալ Օթօնուն հիւ.քիւմէթինէ գարչը Թէրթիպ օլունան իխթիլալա իչթիրա.ք իտիպ, վէ ասա.քիրի գրալիէէ Թարաֆընտան Թաագիպ խտիլտիկինտէն, Սիրիկօեա իլթիճա իթմիշ, վէ գրալ Թարաֆընտան աֆվը ումումի իլան օլունունճաեա գատար օրատա գալմըշ տըր: Միւմախիլէ.յհ՝ տիբլօմասի մէսլէ.քինտէ ալտըղը իլ.ք ատըմլարտա, րէֆիգլէրինին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլտուղունտան, 1856 տա իլ.ք տէֆա մալիեէ նէզարէթինէ Թայինին օլունմուշ, վէ իչպու մէմուրիյէթինի հիւսնի իյֆա իթտիկինտէն, տէօրթ սէնէ մէմուրիյէթի մէզ.քիւրէտէ գալմըշ, ֆագաթ 1861 տէ Պավիէրա խանէտանընա գարչը հըզըր, գրալ Օթօնուն խալինի միւնթէճ օլան օլ Թարիխին իխթիլալընա պաչլըճա իչթիրա.ք իտէնլէրտէն օլմաղըն, Զաիմիսին Թահթը րիեասէթինտէ օլարագ, Պուլկարիս, Գանարիս վէ Բուֆօ նամ զէվաթտան միւրէքքէպ օլան հիւ.քիւմէթի մուվագգաթա Թարաֆընտան ատլիեէ նէզարէթինէ Թային գըլընմըշ, վէ գրալ Եօրկիյի ինթիխապ իտէն միլլէթ մէճլիսինին հէնկեամը իճթիմաինտէ պիտաէֆաթ նէզարէթի մալիէյի իչղալ իթմիշ, վէ եէնի գրալըն [illegible] սօնրա, եանի 1864տէ ամիրալ Գանարիս իլէ պիրլէչիպ, պիր հէյէթի վիւ.քէլա Թէչքիլ, վէ պունտա .քէնտիսի տախիլիէ նէզարէթինի իհրազ իլէ, գաբինէթօնուն տախի ատէթա րուհու մէսապէսինտէ պուլունմուշ տուր: Ազ սօնրա, եանի 1865տէ իլ.ք տէֆա գրալ Թարաֆընտան ճէլպ օլունարագ, .քէնտի Թահթը րիեասէթինտէ պիր հէյէթի վիւ.քէլա Թէչքիլինէ մէմուր օլմուշ, վէ 1867տէ Թէ.քրար պաշ վէ.քալէթէ Թայեին գըլընըպ, միլլէթ էն միւսթէյիտ զէվաթընը .քէնտիսինէ րէֆի.ք ալմըշ տըր:

Օլ Թարիխտէ գրալ Ժօրժ, գրալիչա Օլկա իլէ էվլէնմէ.ք իւզրէ Բուսիաեա կիթտիկինտէն, հիւ.քիւմէթ՝ գրալըն ամճասը բըրէնս Ժանա իհալէ գըլընմըշ տըր: Թարիխի մէզ.քիւրտէ Կիրիտտէ Թէ.քրար իխթիլալ զուհուր իտիպ, Գումունտուրօս պու իխթիլալը՝ էլինտէն կէլտիկի գատար իլթիզամ իյլէմիշ տիր:

1868տէ Գումունտուրօս՝ բազիսի Պուլկարիս Թարաֆընտան ասը մագամընտա Թաագիպ օլունուպ, Զարնաթատա փագը գալէտէ կիզլէնմիշ, վէ Թարիխի մէզ.քիւրտէ Եունանիսթանտա իճրա իտիլմէ.քտէ օլան ինթիխապաթըն սօնունտա գատար աս.քէր մարիֆէթիյլէ մահասէրէտէ գալմըշ, վէ հէր նէ գատար մէպուսլուղա ինթիխապ օլունմուշ իսէ տէ, մէճլիսի մէպուսան, միւմախիլէ.յհին բագիպլէրինին Թէէսսիւրիյլէ, ինթիխապը մէզ.քիւրու իպթալ իյլէմիշ տիր: Ֆագաթ 1871տէ Մ. Գումունտուրօս Թէ.քրար պաշ վէ.քալէթէ կէչիպ, 1872տէ Պուլկարիս իլէ պիրլէշմիշ, վէ 1875տէ Զաիմիս իլէ եէնի պիրհէյէթթի վիւ.քէլա, վէ 1877տէ եալընըզ պաչընա պիր տիկէր գապինէթօ Թէչ.քիլ իյլէմիշ տիր: 1878տէ .քեաֆֆէյի ֆըրգալարըն րուէսաօրընտան միւրէքքէպ օլան հէյէթի վիւ.քէլաեա տախիլիէ նազըրը սըֆաթըյլա տախիլ օլուպ, իչպու վիւ.քէլա հէյէթինին աղ պիր միւտտէթ տէվամ իտէն պաղասը հէնկեամընտա, Գումունտուրօս՝ տէվլէթի Ալիեէ ալէյհինտէ պիր բօլիթիգա իլթիզամ իթմիշ, վէ մէզ.քիւր միւխթէլիթ գապինէթօ տիւչտիւկիւնտէ, վէ ինթիզամսըզլըգ Յունանիսթան ալէյհինտէ Թէհտիտավէր պիր սուրէթ .քէսպ իթտիկինտէ, Գումունտուրօս՝ իչպու ինթիզամսըզլըղը էսասէն մահվ իլէ, .քէնտի բարթիսի մէնսուպաթընտան պիր գապինէթօ Թէչքիլ իյլէմիշ, վէ իչթէ պու զէմանտա, ժէնէրալ Ցուլօնուն Թահթը գօմանտասընտա օլարագ, Յունան հուտուտընը պիր օրտու կէօնտէրիպ, օրտուի մէզ.քիւր իսէ, մուազզամ տէվլէթլէրին միւտախէլէսի իւզերինէ կէրի [illegible] տըր: Ֆագաթ միւթէ[illegible] գը պազը Օսմանլը ճեալէթլէրինտէ պիր իխթիլալ գըհուր իտիպ, Գումունտուրօս գապինէթօսու՝ տէվլէթլէրին իխթարը իւզերինէ, իխթիլալը մէզ.քիւրուն էօնիւնիւ ալմաեա մէճպուր օլմուշ տուր: Օսմանլը վէ Բուսիա մուհարէպէսինտէն սօնրա, Պէրլին գօնկրէսի Թէճէմմիւիւնտէ, Գումունտուրօս գապինէթօսունտա խարիճիէ նազըրը օլան Մ. Տէլիեանի, Յունանիսթանըն մէթալիպաթընը պէեան իյլէմիշ տիր:

1880տէ Մ. Թրիգուբի իլ.ք տէֆա պաշ վէ.քիլ սըֆաթըյլա Գումունտուրօսուն եէրինէ կէչմիշ իսէ տէ, անճագ ալթը այ գատար մէմուրիեէթի մէզ.քիւրէտէ գալմըշ տըր: Գրալ, էվրօբատա.քի սէյահաթընտան ավտէթինտէ, Գումունտուրօս՝ մէսլէ.քի բօ-

---

ՅՕԴ. 32. Ի վախճանիլ Պատրիարք կաթուղիկոսին, անյապաղ ժողովի Հայոց Լուսաւորչական Սինոդոսն էջմիածնի առ 'ի գլուշանալ որպէս Թղթոցն եղելոց առ նմա և վերաբերելոց առ գործս կառավարութեան և եկեղեցւոյ, նոյնպէս և ընդ տեսչութեամբ նորին եղեալ եկեղեցական գոյից:

Ծանօթութիւն. Պատրիարքն իշխան է տնօրինել զսեպհական գոյս իւր ըստ իւրում հաճութեան, եթէ չիցէ արարեալ կտակ, գոյք նորա անցանեն առ օրինաւոր ժառանգս նորին, իսկ եթէ չիցեն նմա ժառանգք, այն կայք հաշուին ընդ գոյս Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց:

ԳԼՈՒԽ Գ.

Յաղագս Լուսաւորչական Հայոց Սինոդոսին էջմիածնի.

ՅՕԴ. 33 Լուսաւորչական Հայոց Սինոդոսըն էջմիածնի ընդ նախագահութեամբ ծայրագոյն Պատրիարք կաթողիկոսին՝ բաղկանայ 'ի չորից արքեպիսկոպոսաց կամ եպիսկոպոսաց եւ 'ի նոյնաթիւ վարդապետաց՝ որք զհաստատուն բնակութիւն ունիցին էջմիածին:

ՅՕԴ. 34 Առ իւրաքանչիւր տեղի անդամոց Լուսաւորչական Հայոց Սինոդոսին՝ պատրիարքն 'ի ձեռն գլխաւոր կառավարչին Վրաստանի կովկասեան եւ յանկոյս կովկասու եղեալ նահանգաց, եւ 'ի ձեռն Նախարարութեան Ներքին գործոց առաջի առնէ Թագաւոր կայսերն զերկուս կանդիտատս:

ՅՕԴ. 35 Առ պարագայս գործողութեան Հայոց Լուսաւորչական Սինոդոսին 'ի մասին կառավարութեան վերաբերին.

1. Դիտողութիւն 'ի վրայ գործառնութեանց ամենայն աստիճանաց եւ պաշտօնատար անձանց ստորադրելոց այսմ սինոդոսի:
2. Վերատեսչութիւն բարեկարգութեանց նըմին ստորադրեալ վանօրէից, եկեղեցեաց, դըպրոցաց, և աստուածահաճոյ չինուածոց:
3. Վերատեսչութիւն կարգին կառավարութեան գոյից Լուսաւորչական եկեղեցեաց Հայոց:
4. Նախընթաց քննութիւն գործոց վերաբերելոց առ շինութիւն վանօրէից, եկեղեցեաց և դպրոցաց, և խնդրումն առ այն 'ի ձեռն գլխաւոր կառավարչին Վրաստանի կովկասեան և յայնկոյս կովկասու եղեալ նահանգաց, և 'ի ձեռն Նախարարութեան Ներքին գործոց բարձրագոյն հրամանի կայսեր:
5. Թոյլատուութիւն Հայկազանց Լուսաւորչական եկեղեցւոյ յաղագս վիճակ եղելոց՝ ընդունիլ զկարգ եկեղեցական և Նուիրել զանձինս 'ի վանականութիւն:
6. Թոյլատուութիւն մերկանալոյ զվանականութիւն ըստ հանրապէս զհոգեւորական կարգ:
7. Վախճանական վերահասութիւն գործոց ըստ խնդրական բանից յաղագս մտանելոյ յամուսնութիւն:
8. Թոյլատուութիւն ժողովելոյ 'ի վիճակաց զկամաւոր նուէրս յօգուտ վանօրէից, եկեղեցեաց, դպրոցաց, և աստուածահաճոյ չինուածոց այլոց վիճակաց:
9. Դիտողութիւն 'ի վերայ խնամարկութեան որբոց և այրեաց սրբազնագործ և ստորին եկեղեցական պաշտօնէից:
10. Առաջարկութիւն կարծեաց՝ յորժամ կաթողիկոսն նախանշանակէ յաստիճան եպիսկոպոսութեան զեկեղեցականս առանց կարգելոյ զնոսա միանգամայն 'ի պաշտօն թեմակալի:
11. Առաջի առնել Պատրիարքին զդատողութիւնս իւր զայնց հոգեւորականաց՝ զորս կամի նա առաքել 'ի բաշխումն սրբոյ միւռոնի:
12. Բացայայտութիւն կարծեաց առ հարցմունս առաջարկեալս 'ի Պատրիարքէն՝ յեզրակացուցանել:
13. Պահպանութիւն ճիշդ ցուցակաց Լուսաւորչական Հայոց ամենայն եկեղեցեաց, վանօրէից, դպրոցաց, և աստուածահաճոյ չինուածոց՝ որ 'ի սահմանս Ռուսիոյ առանձինն ըստ իւրաքանչիւր վիճակի:
14. Պահպանութիւն նոյնպիսի ցուցակաց յաղագս ամենայն որ 'ի Ռուսաստան եկեղեցականաց ամուսնացելոց և կուսակրօնէից Լուսաւորչական եկեղեցւոյ Հայոց, և այլոց անձանց պատկանելոց առ տեսչութիւն Սինոդոսին:
15. Պահպանութիւն պատկանաւոր մատենից յաղագս ամենայն գոյից վանօրէից և եկեղեցեաց Լուսաւորչական Հայոց 'ի սահմանս Ռուսաստանի:
16. Առաջի առնել ամի ամի Նախարարութեան Ներքին գործոց 'ի ձեռն գլխաւոր կառավարչին Վրաստանի կովկասեան և յայնկոյս կովկասու եղեալ նահանգաց զտարեկան ծանօթութիւնս զառարկայից նշանակելոց 'ի յօդուածն 13-14 և 15 երրորդ. զլխակատար տեղեկութիւնս յաղագս ծնելոց, մեռելոց, և պսակելոց՝ որք 'ի բոլոր Լուսաւորչական Հայոց վիճակս Ռուսաստանի և զընդհանուր տարեկան հաշիւ:

ՅՕԴ. 36 'Ի դատաստանական մասին, քննութեան և վճռահատութեան Լուսաւորչական Հայոց Սինոդոսին էջմիածնի՝ պատկանին.

1. Դանդատանք զանդամոց նոյն ինքեան Սինոդոսին:
2. Դագատանք զթեմակալ առաջնորդաց Լուսաւորչական Հայոց վիճակաց, և զվիճակային (կոնսիստորէից) հոգեւոր ատենից:
3. Քննութիւն անկանոն գործողութեանց նոյն անդամոց նոյն Սինոդոսի և թեմակալ առաջնորդաց:
4. Ամենայն գործք քննեալք 'ի Լուսաւորչական Հայոց վիճակային հոգեւոր ատեանս, և մուծեալք ըստ բողոքանաց 'ի Սինոդոսն էջմիածնի յաղագս պսակաց սրբազնագործ և ստորին եկեղեցական պաշտօնէիցն յանցաւորութեանց ոչ պատկանելոց մարմնաւոր դատարանաց, յաղագս վճռմանց նոցա ընդ իրեարս, եայլն:

ՅՕԴ. 37 Լուսաւորչական Հայոց Սինոդոսն

լիթիգասըրըն սօնու օլմագ իւզրէ նէնի պիր հէյէթի մուքէլա թէշքիլ իթմիշ, վէ իշպու սօն մուքէլալըղըն էն գիհատէ չայեանը տիգգաթ մուգուաթը՝ հուտուտ մէսէլէսինին հալլ ու թէսվիյէսի օլուպ՝ մումաիլէյհ պու մէսէլէտէ տիրանէթի փէվգէլատէ իպրազ էյլէմիշ, վէ հազըրլամթէն պիր տիրլօմաթ օյուղուննու կէօսթէրմիշ տիր: 1882 մարտ 6 տա մէնէտի իգթիտարտան չէքիլիպ, ֆագաթ սօն խասթալըղըն պաշլատըղը վագթա գատար, մէնլիսի մէպուսանտա մուխալիֆէթ կիրուհունուն րիասէթինի իֆա իտէկէլմիշ տիր: Օլ թարիխտէն պէրի իսէ մումաիլէյհին խասթալըղը աղըրլաշըպ, աղըլէթ չըգան ճումա կիճէսի թէրքի տարըտաղայի ճիհան էյլէմիշ տիր: Մ. Գումպէթթայօ, քէնտի բօլիթիգաճա մուվաֆֆագըյէթլէրինի, սէպաթը փէվգէլատէսի վէ պիր իշին մուհասիպ օլուպ օլմատըղընը տէրհալ կէօրմէսի, վէ պիր չէյէ էլ մուրասաղընտա, անըն ճէսամէթինի մուհաքէմէ իտէպիլմէսի վէ ազլու ֆէթանէթի վէ անիպայասը հազըրընտաքի սատատամըլըղը սաէյէսինտէ տիր՝ Մումաիլէյհին վէֆաթըյլա, Բէլօրօնէզ սիյասիյունինին էն սօն բօլիթիգա ատէմի տէ մահվ օլմուշ տուր:

ԹԵԼԷԿՐԱՖԻՑԷ

Բարիս, 14 մարտ

Բէյլիք ճումհուր Մ. Ժիւլ Կրէվինին իսթիֆասը չայեաըընըն ասլըյասը եօգ տուր:

Բարիս, 14 մարտ

Բիլտիրէթէ կէօրէ, Բուլմանիա հուքումէթի, քէնտի մէմլէքէթի սախիլինտէ Թունա գօնֆէրանսը գարարլարընա մուխալիֆէթ իթմէքլիկէ գարար վիրմիշ տիր:

Պուքրէշ, 14 մարտ

Բէյլիք մուրքէլա Մ. Պրաթիանօ, Բուլմանիա հուքումէթինին՝ քէնտի մուշարէքէթի օլմաքսըզըն աղա իւտիլմիշ օլան Լօնտրա ահտնամէսինի գապուլ էտէն իսթինքաֆ էյլէտէճէկինի վէ գօնֆէրանսըն գարարլարընը գարշը մուգավէմէթ իտէճէկինի պու կիւնքի մէճլիսի մէպուսանտա պէյան էյլէմիշ տիր: (Ագրանսիյալար:)

Պէրլին, 14 մարտ

Բէթրէսպուրկտան պուրայա վըրուտ իտէն խապէրլէր, Մ. Մազօվին սուի գասաըն թաատիգ խաբէրլար: Ալէլ ուսուլ գանն օլունույօրգա կէօրէ, սապըգ տախիլիյէ նազըրը օլան պու պիյիւք մէմուրուն սուի գասար, պիր թագըմ խութիլատըը միրիէյի մուհիմմէնին մէյտանա չըգմասընտան նէշէթ իթմիշ տիր:

Պէրլին, 14 մարտ

Մէր.քէզ Թարաֆտարը օլան ղազէթալարըն իֆատէլէրինէ կէօրէ, բրէնս Պիզմարգ, Մ. Ֆալգըն նէզարէթի զէմանընտա մուգատտէմա գապուլ իտիլմիշ օլան մայիս գանունլարընըն էսասէն թէտգիգ էյլէ, Գաթօլիք ֆըրգասընա միսաատաթը ճէտիտէ իթա էյլէմէքլիկէ մէճպուր պուլունաճագ իմիշ:

Պէրլին, 14 մարտ

Էհալինին աչի սըրքֆլարը միեանէսինտէ գահթ ու ղալէանըն փէվգէլատէ արթմագտա օլտուղը Վիէննատան խապէր վէրիլմէքտէ տիր:

Լօնտրա, 14 մարտ

Պու սապահքի Թայմս ղազէթասընըն պէեանը իւզրէ, Բէթրէսպուրկտա բէք չօգ էչխաս ախզ ու կիրիֆթ օլունմուշ, վէ նիհիլիսթօրտան թաճ կիյիմէք բէսմինտէն էվվէլ, նէնիտէն նիհիլիսթլէրին, պիյիւք պիր մուհաքէմէսի իճրա օլունմասը մուգառրէր պուլունմուշ տուր: Ախզ ու կիրիֆթ օլունան էշխաս միեանընտա, Օտէսսա ժէնէրալ Սթրէլնիգօֆու գաթլ ու թէլէֆ իթմէք մազնունլէ թէվգիֆ իտիլմիշ օլան պիր ֆէսատ ճէմիյէթինէ տախիլ օլմագ մազնունիյէթիլէ պիր գատըն տախի պուլունմագտա տըր:

Լօնտրա, 14 մարտ

Թայմս ղազէթասընտա տէրճ օլունան պիր բիվաեէթէ կէօրէ, բրէնս Կօրչագօֆ չէհիրլէնմիշ, վէ խայլի ճիտտի էնտիշէլէր իւզէրինէ, Թէտագիգաթը Թըրպալէյի ճէտիտէէ իհթիեաճ հասըլ օլմուշ տուր:

Լօնտրա, 14 մարտ

Գափիէն բիվաեէթ իտիլտիկինէ նազարէն, Չարըն բէսմի թէվէլլուճու Թէտարիքաթընա մէմուր օլան գօմիսիօն, բէսմի մէզքիւր մէսարիֆինի 11 միլիօն կիւմիւշ բուպլի թախմին էյլէմիշ տիր:

Սօֆիա, 15 մարտ

Սօֆիա մէթրօբօլիթինին թարտ ու թէպիտի իւզրինէ վուգու պուլան հատիսէտէն տօլաեը հէյէթի մուտիրանըն Պուլկար ազալարը իսթիֆա իթմիքլէրինտէն, իսթիֆալարը գապուլ օլունմուշ տուր:

Բրէնս, եէնի պիր հէյէթի մուտիրան թէշքիլինէ ժէնէրալ Սօպօլէֆի մէմուր իյլէմիշ տիր:

Ժէնէրալը մումաիլէյհին թէշէպպիւսաթը հէնուզ նէթիճէբէզիր օլմամըշ տըր:

Ամսթէրտամ, 14 մարտ

Ֆանգա՝ ագօնթօսու ֆիեաթըընը եիւզտէ 5 է ենտիրմիշ տիր:

ԻԼԱՆԱԹ

Մալիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն

	Մ---գ[illegible]
Լ. Օսմ. 100 ղրշ. հիսապիլէ	280·500
	Տէֆթէրի[illegible]
Թարլա վէ չաեըր վէ պաղչէ	2·476
Մէ.քթում օլուպ պու քէրրէ գաեիրէ չըգարըլան արազի	1·343
	4·019
խանէ	14
Ցէօրթ թաշլը տէկիրմէն	1

Գօսօվա վիլայէթինտէ իւսգիւպ գազասընտա էմլաքը միրիէտէն Աղալը չիֆթլիկինին [illegible] 12 ղրուշ

[illegible] սէնէսի հասըլաթը՝ միլիյէ պիւ օլմագ իւզրէ, պալատէ մուհարրէր իւլ մըգտար մուաճիլէ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, մուտտէթի մուզաեէտէսի մարթ իպթիտասընտա մունգազիէ օլաճաղը 23 շուպաթ 98 թարիխինտէ ղազէթալարլա իլան օլունմուշ իսէ տէ, մահէլլինճէ մուտտէթի մուզաեէտէնին հազիրան գաեէթինէ գատար թէմտիտ խուլունկի վիլաեէթի ճէզիրէտէն պու տէֆա պիլտիրիլմիշտէն, պունա գիեատէեէ թալիպ օլանլարըն մուտտէթի մէզքիւրէտէն էվվէլ վարիտաթ խաղինէի ուլումիեէսինէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի թէքրար իլան օլունուր:

2 մարտ 99

ԷՕՖԱՐԸ ՀՕՆՑ

Միւզիք

ՔԱՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷԲԷՆ

Մութէրճիմ

Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Ֆրանսըզճատան թէրճէմէ

Թափիլի

ԳԱԼՈՒՍՏ Տ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Իշ պու միւզիքը վէ ճալիպ հիքեաեէնին իւք ճիլտի թէքմիլ օլմուշ օլուպ, վէ իքինճի ճիլտին 34 իւնճի ճիւզիւ տախի նէշր օլմուշ գուտուրու, վէ պէհէր ճիւզիւ 20 չէր բարահա սաթըլըրըր իլան օլունուր:

ՃԷՆԱՊԸ ԱՇԳ

(SON ALTESSE L'AMOUR)

Միւզիք

ՔԱՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷԲԷՆ

Իշպու միւզիւր վէ ճալիպ հիքեաեէսինին պէշինճի ճիլտի տախի թապ իտիլմիշ օլուպ, մաթպաամըզտա վէ ղազէթա սաթան թիւթիւնճիւ տիւ.քքեանլարընտա, վէ էրմէնի քիթապճըլարընտա սաթըլմագտա տըր [illegible] 12 ղրուշ

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 15 մարտ	
Ինկիլիզ գօնսօլիտի	102-6/16
Էսհամը ումումի աչըգտը	11-7/8
» » գարանթը	11-7/8
65 իսթիգրազը	14-3/8
69 »	12-3/4
71 »	76-3/8
72 » (Գօնտու Թրէզօր)	23-1/2
73 »	11-3/4
Օսմանլը պանգասը	19-7/8
Բուսիա իսթիգրազը 1873	86-7/8
Մըսըր իսթիգր. պիրլէշմիշ	79-7/8
» իսթիհսալը (շըմէնտը.)	97-1/4
Ցէվլէթի Ալիյէնին 77 իսթիգ.	
Ցախրա սանիեէ	76-1/8
Մըսըրըն Բօչիլտ իսթիգրազը	96-3/8
Մաճարիսթան էսհամը	101-1/2
Գամպիօ Բարիզ	25-45
Բարիզ 15 մարտ	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3%	116-42 1/2
» » 5%	115-85
Էսհամը ումումիյէ աչըգտը	12-
» » գարանթը	11-95
65 իսթիգրազը	72
69 »	62
73 »	57-
Բումէլի շըմէնտըֆ. թահվ.	56-50
Օսմանլը պանգասը	752-50
Գրէտի Լիօնէ	567-50
Բուս ֆօնտօսու 5% (1877)	91-
Բուսիանըն չարգ իսթիգր.	
Իթալիա ֆօնտօսու	89-22 1/2
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	378-75
Իսբանեա խարիճի իսթիգ.	62-1/2
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-25
Բարիզ (Պուլվար) 15 մարտ	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5%	116-43 3/4
Էսհամը ումումիյէ	12- 5
Վիէննա 15 մարտ	
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	119-90
Բումէլի տէմիր եօլ թահվիլ.	26-50

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. (Գ. Բ.) մարտ 3 ադչ. գբ.	13-14
» » մարտ 4 սապահ աչ.	13-16
» » էն եիւքսէք	-
» » էն աշաղը	-
» » սաաթ 5 տէ	13-15
63 իսթիգ. (Մուլթօն) 6% ֆ.	76-
65 » (Մուլթօն) 6% ֆ.	75-
69 » (Բինար) 6% ֆ.	65-50
72 » (Գօն տու Թրէզօր)	23-
73 » (Բինար) 6% ֆ.	60-
Բումէլի շըմէնտըֆէր	56-75
Բաբօր ղուրուշ	53-50
Հէվալէսիզ »	20-
Աղճէ ֆայիզի %	9-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	6%	7-
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	6%	5- 8
Իսթանպօլ պանգասը		8-10
Սօսիէթէ Օթօման		4-10
Թրամվայ 5%	(Գ. Բ.)	325-
Լավրիօմ (մատէն)		165-

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՀԱՍԸ

Օսմանլը Ալթունը 100 ղուրուշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	109-38
Ֆրանսըզ ալթունու	87-28
Բօլ	90-12
Գրիմէց ալթունու	51-25
Պէյազ մէճիտիյէ	108-10
Մէթալիք	103-20
Պէշլիք	104-
Ալթըլըգ	104-
Պագըր	700-
Գարբօն գայիմէսի գարիք	900-

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ԲԻԱՀԱՍԸ

Էն եիւքսէք	970-
Էն աշաղը	970-
Սաաթ 5 տէ	970-

ՍԿԶԲՈՒՆՔ

ՁԱՅՆԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ

ԵՒՐՈՊԱՑՒՈՑ

Ի ՊԷՏՍ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ Ի ՎԱՆՍ Ս. ՂԱԶԱՐՈՒ

Եւրոպացւոց ձայնական երաժշտութեան կանոնները կ'ուսուցանէ դըրքոյկս պարզ ոճով, որով կարելի է հասկընալ և ընթեռնուլ Նօտայն գըրուած երգերը, և ձևացընել ձայնական սանդուխները: Ի վերջ գըրքուկիս կայ երաժշտական բառից Հայ և Իտալական ցանկ մը:

Գինն է ֆրանգ 1. 25:

Կը վաճառի 'ի Սեղբոս խան, և ամէն ազգային գրավաճառաց քով:

Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Պէյօղլու, Շիշլի սօգաղը Նումէրօ 5

ԷՃԶԱԽԱՆԷ-ԱԹԹԱՐԻԵԷ

Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

[illegible]

Իսթանպօլտա Եէնի Ճամի Հավլուսինտա Նօ. 27

Կէրէք բայիթախթտա վէ կէրէք վիլաեաթտա պուլունան բէք չօգ մուշթէրիլէրիմին հազզը աճիզիտէ տայիմա արթմագտա օլան էմնիյէթինի սայիհէ չըգարմագ իւզրէ, քէնտիլէրինէ թէօհիլաթը մուքէմմէլէյի թէէմին իտէպիլէճէք սուրէթտէ պու քէրրէ մունասէպաթըմը թէվսի իթմիշ օլտուղումու, բաղպէթլու էհալիէ իլան իթմէքլէ քէսպի ֆախր էյլէրիմ:

Մաղազամտա մէվճուտ օլան քեաֆֆէյի էմթաանը պէրթաֆսիլ թաատատ իթմէքսիզին, շու գատարը պէեանլէ իքթիֆա էյլէրիմ քի, նէգտիմտէ հէր նէվի մամուլաթը քիմեէվիեէ վէ իսբէչարիեէ, մէշրուպաթ, վէ սայիրէ, հէր նէվի ալէաթը ճէրրահիեէ վէ ֆօթօկրաֆիեէ, (մատէնտէն, ճամտան, պիլլօրտան վէ գօմէյատիթ.քտէն) էտէվաթ վէ տիկէր մէվատտ վէ սայիրէ պուլունտուղու կիպի, մատէն սուլարը տախի մէվճուտ տըր: Պօնմարտան միսատա, թօբրատան վէ բէրա.քէնտէ էն ալէա մօրինա պալըգ եաղը վէ էն նէֆիս գօգուլու մատտէլէր պուլունուր:

Իշպու քեաֆֆէյի էմթաա՝ թէ.քմիլ էվրօբանըն էն մէշհուր մալլէրի օլուպ, ֆիեաթլարը տախի ղաեէթ էհվէն տիր:

Պունտան գաթ'իեազար մուհթէրէմ մուշթէրիլէրիմ, պալէատէ պէեան օլունան էմթաանըն էն ալէա ճինստէն օլտուղունու թաճրիպ իթմիշ օլտուգլարը կիպի, բէշէթտալարըն թէրթիպինտէքի սուրաթ վէ տօղրուլուղու տախի անլամըշ պուլունտուգլարը ճիհէթլէ, քէնտիլէրինէ մուրաճաաթ իթմէքլէ մուֆթէխիր օլտուղում խալտըն էմնիյէթինէ մաղհար օլաբիլմէ.քլիկիմէ, խուսուսը մէզպուր իւմիտտապախշ պիր սէպէպ տիմէ.ք տիր:

Հէր կիւն մուհթաճ օլանլարա պագմագ իւզրէ, ղաեէթ թէճրիպէքեար օլան բէ.ք չօգ ալիբայա էճզաճըտանէմ մէնսուպ պուլունմագտա տըրլար:

Ցօգթօր Ժան Թէօտօրիտէս, քէլէվվէլ, հէր կիւն սաաթ 4տէն 9ա գատար էճզախանէմտէ պուլունուր, վէ ճիւմլա կիւնլէրի սապահտան ագշամա գատար մէճճանէն խասթալարա պագար:

Բայիթախթըն չու եա պու թարաֆին իգամէթինին մահէլլի հազգընտա, իշպու էճզախանէտէն մալիւմաթ ալընըր:

Խարէճխանէմիզտէ հէր մէմալիք իչին սիբարիշլէր գապուլ օլունուր

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ՆԱՄ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹ

ՍԷՐՄԱՅԷՍԻ 200.000.000 ՖՐԱՆԳ ՏԸՐ

ՄԷՐՔԷԶԼԷՐԻ

ԼԻՕՆ	ԻՍԿԷՆՏԷՐԻԷ
ԲԱՐԻՍ	ԳԱՀԻՐԷ
ՄԱՐՍԻԼԻԱ	ԲՕՐՍԱՅԻՏ
ԼՕՆՏՐԱ	ՄԱՏՐԻՏ
ՊԷԹՐԷՍՊՈՒՐԿ	ԺԻՆԷՎՐԱ

վէ սայիրէ վէ սայիրէ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԱՃԷՆՑԻԱՍԸ

Ղալաթատա Մէրթէքպանի սօգաղընտա Ն. 10 Եագուտ խանը

ԱՃԷՆՑԻԱ ՇԻՒՊԷՍԻ

Սթամպօլտա Սուլթան Համամը սօգաղընտա Համօբուլօ խանը տըր:

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգալարա այիտ մուամէլաթը տէրուհտէ իտէր:

Էսհամ իւզէրինէ իգրազ իտէր:

Էսհամ բէհին ալարագ հիսապը ճարի աչար:

Ֆրանսայա վէ սայիր էճնէպի մէմլէքէթլէրլէրինէ բօլիչա քէշիտէ իտէր:

Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ գրէտիթօ քիաղըտլարը վէրիր:

Պօրսա իշլէրի իչին վէրիլէն էմիրլէրի իճրա իտէր:

Էսհամ հըֆզ իտէր:

Թէսլիմ օլունան նազտը գապուլ իտէր, վէ մուգավիլինտէ չէրայիթի մալիւմէ իլէ պօնօլար վէրիր:

ՍԹԱՆՊՕԼ ԱՃԷՆՑԻԱՍԸՆԸՆ ՇԻՒՊԷՍԻ պանգա իշլէրինտէն մաատա, էմթաա իւզէրինէ տէ գարզէն ագչէ վէրիր: Բէգլիք մագիր շիւպէ արտինէտէ գալաճագ օլան էմթաայը կէօնտիրիւքտէն պըր սաղլար, վէ Սթամպօլտա վէ խարիճ մէմալիքը էճնէպիյէտէ սաթըլաճագ էմթաայա տա գօմիսիօնճըլըգ իտէր:

Տէբօսը Սթամպօլտա Չիչէք բազարընտա 31 նումէրօլու մաղազա տըր: